

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

A.P. Damian Uściński
07.05.2012 *MJD*

DL. *525* /12

Warszawa, *18* kwietnia 2012 r.

Pan

Dominik Skoczek

Dyrektor Departamentu

Własności Intelektualnej i Mediów

Katarzyna Paweł Dycheba

w załączeniu uprzejmie przekazuję zgodnie z właściwością pismo Pana Wacława Iszkowskiego Prezesa Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji z dnia 17 kwietnia 2012 r. (sygn. PIIT/605/12), w którym zostały przekazane uwagi oraz odpowiedzi na pytania MKiDN dotyczące projektu dyrektywy w sprawie niektórych dozwolonych możliwości wykorzystywania utworów osieroconych.

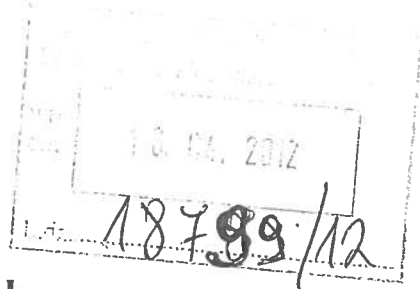
DYREKTOR
Biura Logistycznego
K. Zebrowska
K. Zebrowska

dy 1

2/2011

Warszawa, dnia 2012-04-15
PIIT/605/12

Pen. dyr. D. Szwarc
Pen. dyr. D. Żebrowski
17-IV
[Signature]

**Pan Minister
Bogdan ZDROJEWSKI**

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szp. P. Kuratowski
17.04.2012
[Signature]
[Signature]
17.04.12
[Signature]

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (PIIT) w załączeniu przekazuję Uwagi i odpowiedzi na pytania MKiDN dotyczące projektu dyrektywy w sprawie niektórych dozwolonych możliwości wykorzystywania utworów osieroconych, z prośbą o zapoznanie się z nimi oraz ich uwzględnienie w dalszych pracach ministerstwa.

Jesteśmy gotowi do udzielenia wszelkich dodatkowych wyjaśnień związanych z proponowanymi wnioskami zawartymi w Uwagach.

Z poważaniem

Dr inż. Wacław Iszkowski

Prezes PIIT

[Signature]

Załącznik 1
- Uwagi- stron 4

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji

ul. Koszykowa 54, IPC Business Center, wejście "B"- Iłok. 03 230 - III p., 00-675 Warszawa

tel. +48 22 628 2260, 22 628 2406; Biuro PIIT: +48 691 119 555, fax: +48 22 628 55 36

NIP: 526-12-89-338; Sąd Rejonowy w W-wie XII Wydz. Gosp. KRS - Nr 0000130600

Bank Pekao SA Oddział w Warszawie, Nr konta: 65 1240 6175 1111 0000 4573 4520

e-mail: biuro@piit.org.pl, dg@piit.org.pl, kontakt dla mediów: media@piit.org.pl, www.piit.org.pl

Warszawa, dnia 2012-04-15

UWAGI
i odpowiedzi Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji (PIIT)
na pytania MKiDN dotyczące projektu dyrektywy w sprawie niektórych
dozwolonych możliwości wykorzystywania utworów osieroconych.

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie prac nad dyrektywą, która uporządkuje, przynajmniej taką mamy nadzieję, problem zarządu i wykorzystania dzieł „osieroconych” w skali UE. Jesteśmy przekonani, że istniejący stan „zamrożenia” praw do utworów osieroconych i ich blokowanie stanowi barierę zarówno dla rozwoju kultury i przepływu informacji jak również dla rozwoju przemysłów kreatywnych i budowy innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy.

Reprezentowani w PIIT przedsiębiorcy przemysłu teleinformatycznego, w tym operatorzy telekomunikacyjni, nadawcy oraz dostawcy treści a także największe polskie portale internetowe i koncerny mediowe, wiążą z tą regulacją wielkie nadzieje. Stanowić ona może ich zdaniem, istotny przyczynek dla rozwoju nowych usług i technologii społeczeństwa informacyjnego oraz tak istotnej dla rozwoju społecznego powszechnej edukacji medialnej.

Szczegółowe uwagi i propozycje zmian, poniżej:

Zupełnie niezrozumiałe wydaje nam się ograniczenie podmiotowe przepisów do podmiotów publicznych takich jak muzea, archiwa, biblioteki i quasi komercyjnych (szczególnie w polskich realiach) takich jak nadawcy publiczni. Europejska Agenda Cyfrowa, jako jeden z celów stawia sobie optymalizację wykorzystania technologii informacyjnych na rzecz zwiększenia wzrostu gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców Europy w ramach strategii „Europa 2020”. Unia Europejska przyjmując nowe regulacje prawne powinna mieć na względzie szczególnie swoją własną strategię. Tymczasem eliminowanie przedsiębiorców z obrotu utworami osieroconymi jest sprzeczne z założeniami tej strategii. Osiągnięcie celów Agendy oraz zbudowanie nowoczesnej gospodarki w oparciu wyłącznie o instytucje publiczne będzie naszym zdaniem bardzo trudne, jeśli nie niemożliwe.

Do pytania 1.

Czy akceptują Państwo wskazany wyżej zakres przedmiotowy i podmiotowy dyrektywy, w tym propozycję objęcia dyrektywą utworów niepublikowanych? Czy powinien on zostać zmieniony zgodnie z propozycjami Parlamentu Europejskiego?

Nadmierne ograniczenia przedmiotowe. Projektowana dyrektywa, poza przedmiotowym ograniczeniem wykorzystania dzieł osieroconych do realizacji misji publicznej, dodatkowo ogranicza przedmiotowo cel zwielokrotniania do digitalizacji, udostępniania, indeksowania, katalogowania, zachowywania lub odnowienia/konserwacji.

Tego typu ograniczenie uznajemy za niepotrzebne i niezasadne.

Po pierwsze, prowadziłyby ono do istotnego zawężenia istniejących europejskich ram prawnych dla wyjątków od praw autorskich ustanowionych w dyrektywie 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (art. 5 ust. 2).

Po drugie, ograniczenie to prowadzi do nieuzasadnionego zawężenia możliwości wykorzystania dzieł osieroconych nawet w ramach działań realizujących misję publiczną. Należy uznać, że ograniczenie przedmiotowe do realizacji celów w zakresie misji publicznej w zupełności chroni wszystkie uzasadnione interesy i nie jest potrzebne dodatkowe zawężanie możliwości wykorzystania dzieł osieroconych.

Po trzecie, tego typu sformułowanie wprowadza niepewność prawa poprzez mylne sugerowanie, jakoby zwielokrotnianie w celu katalogowania czy indeksowania była objęta prawem autorskim. Takie rozumienie sprawy doprowadziłoby zupełnie niezamierzonych sytuacji - np., że wykorzystanie tytułu książki w katalogu będzie objęte prawami autorskimi.

Jednocześnie zawężenie w zakresie podmiotowym, może spowodować, że Dyrektywa nie doprowadzi do zrealizowania postawionych jej celów określonych w Komunikacie Komisji z 24 maja 2011 roku dotyczącym Jednolitego Rynku dla Praw Własności Intelektualnej - jak „promowanie digitalizacji i udostępniania zbiorów Europejskich instytucji kulturalnych” (COM 2011/287). Wątpliwości budzi także zaproponowany „dozwolony użytek”, który polegać miałyby na korzystaniu z dzieł udostępnionych przez instytucje publiczne w Internecie. Pozostawiono wprawdzie w Artykule 6 projektu Dyrektywy w ustępie 3 postanowienie, iż Dyrektywa nie narusza zasady swobody umów w odniesieniu do kontraktów zawieranych przez organizacje w celu realizacji ich misji publicznej, w szczególności w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego. Podkreślono w preambule w punkcie 18, iż instytucje publiczne w celu wykorzystania utworów zgodnie z Dyrektywą zawierają umowy z partnerami komercyjnymi.

Jednakże, przy całkowitym usunięciu postanowień dotyczących korzystania komercyjnego z utworów osieroconych (Artykuł 7 usunięty), powyższe, pozostawione w projekcie wzmianki o umowach z sektorem prywatnym powodują wątpliwości interpretacyjne. Aby uniknąć niepewności prawnej, należałoby przywrócić zapisy o komercyjnych korzystaniu z utworów, szczególnie, że podmioty prywatne mogą być zainteresowane odpłatnymi licencjami na korzystanie z utworów równocześnie finansując ich digitalizację czy też przyczyniając się do udostępniania tych utworów w ramach komercyjnych przedsięwzięć z nieodpłatnym dostępem dla prywatnych użytkowników Internetu.

Wydaje się także, że sam sektor publiczny straci poprzez takie ograniczenia możliwości sponsorowania przez prywatnych przedsiębiorców upowszechniania utworów osieroconych.

W celu zapewnienia pewności prawa, z dyrektywy należałoby wykreślić nieuzasadnione zawężenia zakresu przedmiotowego oraz dodać wyraźne postanowienie, że jej postanowienia nie naruszają ram wyjątków od praw autorskich określonych w dyrektywie 2001/29/WE.

Do pytania 2.

Czy zgadzają się Państwo z określonymi w projekcie Rady kryteriami, jakimi instytucje-beneficjenci powinny kierować się przy starannych poszukiwaniach podmiotów uprawnionych, w tym z listą źródeł informacji zamieszczoną w załączniku do dyrektywy? Czy dostrzegają Państwo potrzebę ich uzupełnienia zgodnie z propozycjami Parlamentu Europejskiego?

Źródła podlegające sprawdzeniu w ramach "starannego poszukiwania" wydają się wystarczające, jednakże z uwagi na ewentualne rekompensaty przewidziane dla podmiotów odnalezionych, powinny być one naszym zdaniem rozszerzone zgodnie z propozycjami PE m.in. o "dobrą wiarę".

Do pytania 3.

Jakie jest Państwa stanowisko odnośnie obowiązków dotyczących prowadzenia baz danych utworów osieroconych oraz ewentualnych ich kosztów? Jaka powinna być rola organów państwowych przy organizowaniu jednego punktu dostępowego? Czy popierają Państwo utworzenie wspólnej unijnej bazy danych utworów osieroconych?

Utworzenie wspólnej unijnej bazy utworów osieroconych wydaje się być dobrym pomysłem. Baza taka powinna być jednak kompatybilna z krajowymi rejestrami publicznymi. Organizacja i funkcjonowanie tej bazy powinno umożliwić, poprzez jej łączne wykorzystanie z rejestrami krajowymi, zminimalizowanie beneficjentom kosztów i ryzyka związanego ze „starannymi poszukiwaniami”.

Do pytania 4.

Czy akceptują Państwo mechanizm korzystania z utworów osieroconych oparty o „dozwolony użytek” rozumiany, jako wyjątek od prawa do zwielokrotniania i udostępniania utworów i przedmiotów praw pokrewnych? Jaki charakter powinna mieć rekompensata z tego tytułu dla twórców i innych uprawnionych? Czy zapłata wynagrodzenia/rekompensaty za korzystanie z utworów osieroconych powinna następować przed rozpoczęciem korzystania (np. w celu zabezpieczenia instytucji-beneficjenta przed potencjalnymi roszczeniami twórcy), a jeśli tak - na rzecz, jakiego podmiotu?

Przedpłatę za korzystanie z utworów osieroconych uważamy za zbędną. Dodatkowo, wątpliwości budzi rekompensata (punkty 13 i 16 preambuły) dla odnalezionych właścicieli praw do utworów. Słusznym jest wynagrodzenie za korzystanie z utworów od momentu odnalezienia się właściciela praw, lecz nieokreślona jest wysokość rekompensaty za wcześniejsze korzystanie z utworu uznanego za osierocony po przeprowadzeniu starannych poszukiwań.

Ponadto należałoby rozważyć możliwość rozszerzenia uprawnień odnalezionego twórcy o prawo do żądania zaniechania korzystania z jego utworu, na wzór krajowych uprawnień prawno-autorskich twórcy. Odnaleziony twórca może być przecież zainteresowany nie tylko uzyskaniem rekompensaty za korzystanie z jego utworu w okresie, w którym utwór uznany był za osierocony, ale również zakazem dalszej eksploatacji jego utworu. A zatem wskazane byłoby wyraźne przyznanie odnalezionemu twórcy uprawnienia do

sprzeciwienia się dalszemu korzystaniu z jego utworu w celu uniknięcia jakichkolwiek wątpliwości, co do istnienia takiego uprawnienia bądź nie.

Do pytania 5.

Jakie inne mechanizmy prawne należałoby wprowadzić w Polsce w celu wspierania inicjatyw z zakresu masowej digitalizacji i udostępniania online zasobów bibliotek i archiwów, w tym dzieł niedostępnych w handlu, także na cele komercyjne? Czy tego rodzaju mechanizmy na szczeblu krajowym powinny być powiązane z projektowanym systemem „starannych poszukiwań” wprowadzanym na potrzeby dyrektywy?

Mechanizmy na szczeblu krajowym powinny być powiązane z projektowanym systemem „starannych poszukiwań” wprowadzanym na potrzeby dyrektywy. Kwestią, która w istotny sposób może wpłynąć na digitalizację na skalę masową, jest zagwarantowanie swobody działania dla podmiotów komercyjnych.

Proces digitalizacji ma zresztą wg KE opierać się na najefektywniejszym sposobie, czyli partnerstwie publiczno prywatnym. W załączniku Nr. 1 do Zaleceń pt. Partnerstwo Publiczno-Prywatne na rzecz digitalizacji, zostały opisane zasady, na jakich powinna opierać się współpraca pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w zakresie digitalizacji dorobku kultury, w tym wymogi, jakim powinny sprostać umowy o digitalizację. Taka współpraca zakłada również czasowe umożliwienie wykorzystywania zdigitalizowanego utworu przez partnera prywatnego.

Do pytania 7.

Uwagi w innych, niewskazanych wyżej kwestiach dotyczących projektu dyrektywy o utworach osieroconych.

Jeszcze raz podkreślamy, że naszym zdaniem, jedynie dopuszczenie sektora prywatnego do możliwości korzystania z dzieł osieroconych jest w stanie zagwarantować optymalne i szerokie wykorzystanie dorobku zawartego w tych utworach. Naszym zdaniem jest to obok regulacji handlu elektronicznego, potencjalnie najkrótsza i najbardziej efektywna droga dla zwiększenia obrotu gospodarczego w sieci, co jednocześnie prowadzić będzie do realizacji konkretnych celów zdefiniowanych w Europejskiej Agendzie Cyfrowej.

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji uczestniczy także w procesie konsultacji projektu ww. dyrektywy, jako członek europejskiej organizacji pn. Digital Europe. Prezentowane w tym procesie poglądy uwagi i opinie PIIT są tożsame z prezentowanymi powyżej.